

Ne smemo pa pri tem pozabiti na božjo pomoč od zgoraj, kajera nas povsod in na vsaki poti podpira. Pri vsem tem begu so pa Italijani morali pustiti ogromne množine vojnega plena na topovih, strojih in navadnih puškah, municiji, raznem drugem blagu in po cela skladišča živil. V mnogih postojankah so imeli pripravljene topove že kar za odpeljati, toda bilo je že prepozno, prehitela jih je naša pehota! Grozno se tudi trudijo Italijani s svojimi protinapadi, s katerimi pa nič ne opravijo. Tako plačujemo mi sedaj italijansko nezvestobo in jo bomo še tako dolgo, dokler ne zatremo v njih vsako najmanjšo hudobno in zvito kal, čital sem v več časopisih in tudi letake, katere mečejo italijanski zrakoplovci na naše postojanke; tu pišejo Italijani, da so nas sedaj ustavili in da njih prelepe ravani ne bomo nikdar teptali. Ustavili so nas, toda zato, ker smo se ustavili sami, zaradi odnosa. Kadorna je baše izdal povelje, da se morajo višine za mestom Asiago držati do skrajnosti. Držati ali umreti! Takoj drugi dan, ko so naše čete napadle in zavzele dve višini, se je udalo na stotine Italijanov. Ti pač dobro izvršujejo čana jim povelja! Popisati bi se dalo še mnogo, toda žal primanjkuje mi prostega časa in tudi prostora. Dal že Bog, da kmalu izvojujemo končno zmago ter se čim prej vrnemo kot zmagovalci in zvesti branilci naše ljube Avstrije v milo slovensko domovino! Torej na veselo svidenje!

Prav srčne pozdrave vsem domačim, znancem in znankam pošilja Vaš Pepo Pišek.

Pismo iz Pole.

Dne 24. junija smo v Poli obhajali 50letnico naše slavne zmage nad verolomnim Italijanom pri Kustoci. Slavne in obenem otožne spomine vzbujata beseda. Slavne, kajti zmaga pri Kustoci je bil sijajen čin našega orožja proti močnejšemu nasprotniku ter je odbil sunek, ki je bil iz juga naperjen proti sroci naše monarhije. O, Gornja Italija in Kustoca! Kako globoko si zapisana v sroci našega slovenskega naroda. Naši očetje, junaki pri Kustoci, živijo v nas, kri njihove krvi smo, kost njihovih kosti, junaštvo iz junaka in zvestoba iz zvestobe. Slovenski boritelji ob obalah Jadranskega morja tiho slavimo sveti spomin slavnih činov naših očetov. Za cesarja in domovino smo že skoro dve leti v boju na vseh bojiščih, nikjer in nikdar nismo zadnji. Naši slovenski soboritelji so prebili Galicijo, vzdržali Karpat, utrdili Kras in Sočo in na cesarjev klic vdrli čez visoke tirolske gore na zemljo našega največjega sovražnika Laha. Tudi mi slovenski topničarji ne želimo zaostati za našimi tovariši, dasiravno nam še ni dana priložnost, da bi se rama ob rami borili za našo očetnjo, vendar pa čuvamo, kot trden branik našo obal in željno pričakujemo trenotko, da bi tudi mi po svoje napravili račun z našim verolomnikom. Toda ni ga od nikoder, ker se mu dozdeva, da bi moral pobegniti v svoj brolog s krvavo glavo. Za cesarja in domovino so se borili naši očetje in tudi mi nočemo ostati za njimi! Naše geslo je vedno: Vse za vero, dom in cesarja! Živela Avstrija!

Prisrčne pozdrave vsem čitateljem in čitatejicam „Slovenskega Gospodarja“ in sploh vsem Slovanem in Slovenkam pošilja od obali Jadranskega morja Karol Novak iz Motnika, c. in kr. trdnjavski topničar.

21 dni med mrtveci.

Naš vrhovni poveljnik proti Italiji, nadvojvoda Evgen, je nedavno sprejel v svojem glavnem stanu vojne poročevalce, katerim je med drugim pripovedoval sledeče: „Skupno delovanje infanterije z artilerijo in baterij med seboj daje v glavnem vspehe. Artilerijska obramba je stala sovražnika neizmerno veliko mrtvih. Pred posameznimi odseki, kakor pri Sv. Mihaelu in pri Podgori, so bile nakopičene cele gore trupel. Okužila so zrak, ker jih ni bilo mogoče tam v kraškem kamnu in radi sovražnega ognja takoj pokopati. Dva naša vojaka sta obležala ranjena med temi mrtveci, kajti kakor hitro se je kaj zganilo, so streljali Italijani. Ohranila sta se od živeža, ki sta ga našla po žepih mrtvecev. Po 21 dneh so ju dobile naše patrulje in rešile...“

Francosko bojišče.

Angleška ofenziva.

Dne 24. junija so pričeli Angleži na bojišču v Flandriji z ofenzivo, katero so že mnogo poprej napovedali. Na približno 50 km dolgo fronto od Yperna do reke Somme v Flandriji so spravili čez eden milijon mož in čez 3000 topov. Artilerijski ogenj je trajal celih sedem dni in noči. Dne 1. julija je pa začela angleška infanterija naskakovati nemške postojanke. Angleški naval je bil vobče odbit, le na dveh mestih ob reki Sommi se je Angležem posrečilo, vdrati v popolnoma razstreljene nemške prednje jarke in nemške čete so se umaknile v drugo zadaj se nahajajočo obrambno črto. Angleška pridobitev znaša komaj 11 do 13 km ozemlja. Boje, ki se bijejo na tem ozemlju s tako ogromnimi močmi in sredstvi, je prištevati med najljutejše v tej svetovni vojski.

Borba za Verdun, ki že traja 140 dni, se bliža zadnjemu odločilnemu trenotku, kajti Nemcem se je posrečilo zavzeti vse važnejše verdunske predutrdbe. Na zahodnem bregu reke Moze se vršijo krvavi boji, v katerih so dosegli Nemci precejšnjih vspehov.

Iz 3000 topov.

Po poročilu pariških listov so spravili Angleži na 50 km dolgo fronto na francoskem bojišču v Flandriji čez 3000 topov različnega kalibra od najtežjih ladijskih do navadnih poljskih topov. Med temi je bilo 800 težkih ladijskih topov. Na nemške postojanke je bilo oddanih v prvih sedmih dneh angleške ofenzive čez pol milijona granat in šrapnelov, kar znaša vrednost 600 milijonov kron. Sedem dni in noči je neprestano bruhal iz žrel angleških topov ogenj na nemške postojanke. Gromenje topov je bilo tako silno, da se je razločno slišalo še celo čez morje na Angleško.

Turška bojišča.

Na kavkaški fronti so dne 1. julija trčile turške čete na rusko središče. V boju, ki se je vnel, so bili Rusi poraženi in so se morali umakniti za 13 km proti obali Črnega morja. Dne 30. junija so po hudem boju zavzele turške čete perzijsko mesto Kermandž v zahodni Perziji. Ruske čete so se morale umakniti iz mesta proti severo-vzhodu.

Grčija.

Razoroževanje mobilizirane grške armade se začne dne 18. julija. Državni zbor se bo razpustil še komaj koncem mesca julija. Nove volitve se bodo bržkone razpisale še le za mesec september. Med vojaštvom, zlasti med častniki, živi veliko nasprotstvo proti četverosporazumu, kateri kljub vsemu nasilstvu nima na Grškem preveč ugodnih tal. Le to je od zla, da bo novi načelnik generalnega štaba četverosporazumov prijatelj in da je policija prešla v roke četverosporazumnih pristašev. Sicer pa se ni bati, da bi Grčija nastopila proti nam in našim zaveznikom, dokler ne bodo volitve končane in tudi takrat samo tedaj, ako zmagajo četverosporazumnimi prijatelji.

Pred Solunom je mir. V mestu so si Francozi prisvojili vse javne pravice, tako da je mesto popolnoma v njih rokah.

Mehika in Severnoameriške države.

Iz Amerike dohajajo le pičila poročila o razmerju med Mehiko in Severnoameriškim zveznim državami. Vojske si še nista napovedali, temveč se še vrše pisanja in pogajanja.

Irski voditelj na smrt obsojen.

Prvobojnik za svobodo Irske in njeno neodvisnost od Anglije Roger Casement je obsojen na smrt, ker je irsko ljudstvo navduševal za vstajo in skušal spraviti orožje in municijo na Irsko, da bi vstaji lahko z vspehom nastopili proti angleški soldateski. Na Irskem in tudi na Angleškem je nastalo veliko gibanje, da se Casement pomilosti.

Konec vojske.

Angleški minister za vojne nabore lord Derby je imel v Mančesterju govor, v katerem je rekel: Ne dvomim o končnem izidu vojne. Smatram, da naš sedanji položaj mnogo obeta. Ne vem povedati, kdaj bo konec vojne, prepričan pa sem, da pride konec teh evropskih zmešnjav popolnoma nepričakovano.

Hrvatski sabor.

Tretje vojno zasedanje hrvatskega sabora se je dne 4. julija zaključilo. Podpredsednik dr. Magdič (Varaždin) je zaprosil blagoslova iz nebes za hrvatskega kralja (dolgotrajni živio-klic) in zmage za Avstrijo in njene zaveznike.

Hrvati na Reki.

Po državnomadžarskih in mestnoitalijanskih šolah na Reki je vse polno mladine s hrvatskimi primki. To se je pokazalo v javnosti posebno zopet sedaj ob zaključku šolskega leta. Vsi reški listi priobčujejo primke odlikovanih učencev in učenk in tu je 90% hrvatskih primkov, natisnjenih seveda na laški način.

Goriška slovenska duhovščina za Goriško.

Velevažni sklepi.

Duhovščina črniškega dekanata je poslala gospodu ministru za notranje zadeve naslednjo spomenico:

Vaša ekscelenca!

Duhovščina črniškega dekanata na Goriškem je sklenila o priliki uradne konference dne 19. junija 1916 v Sv. Križu na Vipavskem soglasno, poslati Vaši ekscelenci v blagohotno znanje in vpoštevanje sledečo spomenico:

Ker ni v deželi poklicanih ljudskih zastopnikov, se smatra duhovščina poklicano in dolžno, da predloži na merodajnem mestu čustva in želje v deželi ostalega slovenskega prebivalstva, ki je po več kot enoletnih vsakovrstnih vojnih stiskah tako težko prizadeto.

1. Slovensko ljudstvo na Goriškem polaga k vznjoju Najvišjega prestola izraze svoje neomajne podedovane zvestobe in globoke otroške vdanosti do svojega ljubljenege cesarja in najvišje vladarske roditelje.

2. Slovensko ljudstvo na Goriškem se zahvaljuje vrhovnemu armadnemu vodstvu, da je moglo obraniti z božjo pomočjo večji del dežele pred vpadom starega zahrbtnega sovražnika in tako ohraniti slovensko ljudstvo po večjem delu avstrijski domovini.

3. Slovensko ljudstvo na Goriškem se zahvaljuje visoki vladi, posebno pa c. kr. namestništvu in okrajnim glavarstvom v deželi za to, da so med vojno v tako nepričakovano veliki meri skrbela za ljudstvo in je podpirala v vseh zadevah, posebno glede javnega zdravstva in preskrbe z živili in prosil, naj tudi za nadalje stoji ob strani v vseh gmotnih in prosvetnih zadevah tako težko udarjenemu, stoletja in stoletja dinastično (za habsburško vladarsko hišo) in patriotično (domoljubno) čutečemu ljudstvu.

4. Slovensko ljudstvo na Goriškem prosi, visoka vlada naj postavi po zgledu v sosedni kronovini Istri tudi pri nas vladnega komisarja in mu poveri posle samoupravne deželne oblasti in sicer radi dejstva, ker se je deželni glavar (Italijan Faidutti) s svojimi uradi že pred izbruhom vojne umaknil iz dežele in se še sedaj čez leto dni ni vrnil v tako težko preizkušeno Gorico.

5. Slovensko ljudstvo na Goriškem prosi visoko vlado, naj blagovoli pripomoči glavnemu mestu dežele, Gorici, ki leži v sredi slovenskega dela dežele in šteje polovico slovenskega prebivalstva, do javnih slovenskih ljudskih in meščanskih šol. A tudi ostali slovenski del Goriške nima sedaj nobene srednje šole in zato prosi podpisana duhovščina, visoka c. kr. vlada naj s prihodnjim šolskim letom, če le mogoče, v kronovini sami preobstoječe srednje šole odpre, a v mestu Gorici pa z javnimi napisi dokaže, da je vedno patriotično čuteče slovensko ljudstvo v tem težkem času pri visoki vladi našlo enakopravnost.

Črniče pri Gorici, dne 19. rožnika 1916.
Za duhovščino črniškega dekanata: Alojzij Novak, župnik in dekan.

V podobnem smislu odposljejo spomenice tudi ostala goriška duhovščina in tudi vsa slovenska goriška županstva.

žrtve za domovino.

Dne 17. junija je padel na gori Boskon na Laškem pošten in pridni fant Anton Anderlič, po domače Muškrec, iz Nezbiš, fare Sv. Ema. Rajni je bil odbornik Katoliškega slovenskega izobraževalnega društva pri Sv. Emi in zvest ud Marijine družbe. Truplo je blagoslovil č. g. vojni kurat Krajnc. Počivaj v miru, dragi tovariš, v laški zemlji! — Vrla Zdravčeva obitelj v Pavlovcih pri Ormožu je prejela te dni obvestilo od Rdečega križa, da je najstarejši sin Matija, ki je služil pri našem štajerskem pešpolku in od katerega že osem mesecev niso imeli nobenega poročila, storil smrt za domovino na južnem bojišču že meseca novembra preteklega leta. Zadet je bil od krogle skozi pljuča. Bil je priken in vzgleden mladenič in tudi član naše mladinske organizacije. Sjar je bil sele 22 let. — Padel je smrtno zadet od granate mladenič Jak. Rajh iz Ormoža v 22. letu svojega življenja. Tudi on je bil član naše mladinske organizacije. Bil je tih in mirnega značaja. — Mladenič Jakob Žibrat, doma iz Huma pri Ormožu, je pred enim mescem v 23. letu svoje starosti storil pred zidom trdnjave ... smrt za dom in cesarja. — Junaške smrti za domovino je